

တရုတ်စာအရေးအသားစနစ် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာပုံ (အရေးရုပ်သွင်လေ့လာမှု)

ငြိမ်းချမ်းနွယ်^၁

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းတွင် တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ဘာသာဗေဒပညာရပ်ခွဲအရေးရုပ်သွင် လေ့လာမှုရှုထောင့်မှ လေ့လာဖော်ထုတ်ထားသည်။ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်၏သဘာဝသဘာဝနှင့် ကမ္ဘာ့စာအရေးအသားစနစ်(၂)ခုအနက် မည်သည့်စာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်သည်ကို သိရှိရန်ရည်ရွယ်၍ လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်သည် ကမ္ဘာ့စာအရေးအသားစနစ်(၂)ခုအနက် မည်သည့် စာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်သည်။ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် မည်သည့်သင်္ကေတများ သုံးရသည်ဟူသော သုတေသနပြဿနာကို အဖြေရှာနိုင်ရန် လေ့လာဆန်းစစ် သော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနမေးခွန်း (သို့မဟုတ်) သုတေသနပြဿနာများကို အဖြေရှာ ရာတွင် ဒဗလျူလောရင့်စ်နျူမန် (W.Lawrence Neuman)၏ “လူမှုဆိုင်ရာသုတေသနနည်းနာများ” (Social Research Method) စာအုပ်မှအသုံးပြုသုတေသန (applied research) ဟူသော သုတေသန အမျိုးအစားနှင့်သမိုင်းကြောင်းနည်း (historical method) နှင့်ဆန်းစစ်လေ့လာနည်း (survey method) တို့ကိုအသုံးပြု၍ လေ့လာထားပါသည်။ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ကို လေ့လာသူများအတွက် အထောက်အပံ့ပေးနိုင်ပါသည်။

သော့ချက်စကားလုံးများ- အရေးရုပ်သွင်၊ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်

၁။ နိဒါန်း

တရုတ်တို့၏စာအရေးအသားကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၀၅၀- ၁၂၀၀ ဝန်းကျင် ရှန်မင်းဆက် လက်ထက်တွင် တရုတ်နိုင်ငံအရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ၌ အစောဆုံးတွေ့ရသည်။ သင်္ကေတများကို ကျွဲ နွား အရိုးများ၊ လိပ်ခွံများ စသည်တို့အပေါ်တွင် ရေးထွင်းလေ့ရှိပြီး အတိတ်နိမိတ်ကောက်ခြင်း၊ ရှေ့ဖြစ် ဟောခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အသုံးပြုကြသည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်တို့၏ခေတ်ဦးစာအရေးအသား ကို အရိုးအခွံအရေးအသား (shell and bone writing) သို့မဟုတ် နိမိတ်ကောက်အရိုးခွံအရေးအသား (oracle bone writing) ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

ဤစာတမ်းတွင် တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် တရုတ်ပြည်မကြီးတွင် ပြောဆိုသုံးစွဲကြသော မန်ဒရင်းတရုတ် (Mandarin Chinese) ၏ အရေးအသားစနစ်ကို ဖော်ထုတ် တင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့သို့တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ကို အရေးရုပ်သွင်ရှုထောင့်မှ လေ့လာ သောအခါ

(၁) တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်သည် ကမ္ဘာ့စာအရေးအသားစနစ် (၂) ခုရှိသည့်အနက် မည်သည့်စာ အရေးအသားစနစ် ဖြစ်ကြောင်းနှင့်

(၂) တရုတ်စာအရေးအသား စနစ်တစ်ခုဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် မည်သည့်သင်္ကေတများ သုံးစွဲ၍ ရေးသားရကြောင်း

ဟူသည့် သုတေသနမေးခွန်းနှင့် ပြဿနာတို့ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

^၁ မြန်မာစာပေ၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်

၂။ စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်

ဤစာတမ်းသည် တရုတ်စာအရေးအသား စနစ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ဘာသာဗေဒပညာရပ်ခွဲ အရေးရပ်သွင် ရှုထောင့်က လေ့လာဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။ ထို့သို့လေ့လာရာတွင် ကလစ်ဂျီဒက် (Cliff Goddard) (၂၀၀၅) ၏ “အရှေ့အာရှနှင့် အရှေ့တောင်အာရှ ဘာသာစကားများ” (The Languages Of East and Southeast Asia) စာအုပ်တွင် အခန်း(၆) အရေးအသားစနစ် (Writing System) အပိုင်းရှိ တရုတ်စာအရေး အသားစနစ်ကဏ္ဍ၌

According to many experts, ancient Chinese was a language in which most words consisted of a single monosyllabic morpheme.

Modern Mandarin Chinese is not like this. Though there are plenty of monosyllabic words, there are also numerous disyllabic and polysyllabic words. Probably most words in modern Mandarin have two or more syllables.

Chinese described as a “morphemic writing system”.

ပညာရှင်များ၏အဆိုအရ ခေတ်ဦးတရုတ်စာအရေးအသားတွင် စကားလုံးအများစုကို ဧကဝဏ္ဏ ရုပ်ရင်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။

ခေတ်သစ်မန်ဒရင်းတရုတ်စာအရေးအသားတွင် ဧကဝဏ္ဏစကားလုံးများ၊ ဒွိဝဏ္ဏစကားလုံးများ၊ ဗဟုဝဏ္ဏ စကားလုံးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ခေတ်သစ်မန်ဒရင်း တရုတ်စာအရေးအသားတွင် စကားလုံး အများစုသည် ဝဏ္ဏ(၂)ခု သို့မဟုတ် ၂ခုထက်ပိုသော ဝဏ္ဏများရှိကြသည်။

တရုတ်စာအရေးအသားကို ရုပ်ရင်းအရေးအသားစနစ်ဟု သတ်မှတ်သည်။

ဟူသည့် သီအိုရီ၊ ဒေါက်တာအောင်မြင်ဦး (၂၀၁၆)၏ “ အရေးရပ်သွင်ဗေဒ”၊ ကတူးသန်းနိုင် (၂၀၂၂)၏ “မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသား စာပေအရေးအသားစနစ်များ”မှ သီအိုရီများကိုစုံထား၍ လေ့လာ ဆန်းစစ် ထားပါသည်။

၃။ နည်းနာ

ဤစာတမ်းသည် တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို အရေးရပ်သွင်ရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ အရေးရပ်သွင်လေ့လာမှု (Graphology)သည် မိမိလေ့လာမည့် အရေးအသားစနစ် တစ်ခုသည် စကားသံနှင့်မည်သို့ဆက်စပ်မှုရှိပြီး ဝိသေသလက္ခဏာများ မည်သို့ ရှိသည်ဆိုသည်ကို ဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အရေးရပ်သွင်လေ့လာမှုတွင် စာအရေးအသား သမိုင်းကို အသေးစိတ်လေ့လာသည်။ ထိုသို့ သမိုင်းကြောင်းတစ်လျှောက်ဖြစ်ထွန်းလာသည့် စာ အရေးအသားများ၏ အရေးအသားစနစ်များကို စိစစ်လေ့လာပြီး အရေးအသားစနစ် အမျိုးအစားများကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ရပါသည်။ အရေးရပ်သွင်လေ့လာမှုပညာအရ အရေးအက္ခရာနှင့် စကားသံတို့၏ ဆက်သွယ်မှုအပေါ် အခြေခံပြီး ကမ္ဘာပေါ်ရှိ စာအရေးအသားစနစ်များကို

(၁) စကားသံအခြေမပြုစနစ် (non- phonological system) နှင့်

(၂) စကားသံအခြေပြုစနစ် (Phonological system) ဟူ၍ (၂)မျိုး သတ်မှတ်ထားသည်။

စကားသံအခြေမပြုစနစ်တွင် အရုပ်စာအရေးအသား (pictographic writing)၊ သဘောပြစာအရေးအသား (ideographic writing)၊ ကျူနီဖောင်း (ခေါ်) သပ်ပုံသဏ္ဌာန်အရေးအသား (Cuneiform writing)၊ ဟီရိုဂလိဖစ်အရေးအသား (hieroglyphic writing)၊ လိုဂိုဂရပ်ဖစ်ခေါ် အမှတ်လက္ခဏာအရေးအသား (logographic writing) များ ပါဝင်သည်။ စကားသံအခြေပြုစနစ်တွင် ဝဏ္ဏစာအရေးအသားစနစ် (syllabic writing system) ၊ အက္ခရာစဉ်အရေးအသားစနစ် (alphabetic writing system)၊ ဝဏ္ဏတစ်ပိုင်း အက္ခရာစဉ်တစ်ပိုင်းအရေးအသားစနစ် (semi syllabic semi alphabetic writing system) ဟူ၍ (၃)မျိုး ခွဲခြားထားသည်။ စကားသံကို အခြေမပြုသည့် အရေးအသားစနစ်များသည် မူလက စကားသံအပေါ် အခြေမပြုခဲ့သော်လည်း အရေးအသားကို ဘာသာစကားနှင့် တွဲသုံးရခြင်းဖြစ်သည့် အတွက် နောက်ပိုင်း၌ စကားသံများနှင့် တစ်နည်းမဟုတ်တစ်နည်း ဆက်သွယ်မှု ရှိလာသည်။

ဤစာတမ်းတွင် ကလစ်ဂျော့ဒ် (Cliff Goddard) (၂၀၀၅)၏ “အရှေ့အာရှနှင့် အရှေ့တောင်အာရှ ဘာသာစကားများ” (The Languages Of East and Southeast Asia)၊ ဒေါက်တာ အောင်မြင့်ဦး (၂၀၁၆)၏ “အရေးရုပ်သွင်ဗေဒ”၊ ကတူးသန်းနိုင် (၂၀၂၂)၏ “မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသား စာပေအရေးအသားစနစ်များ”မှ သီအိုရီများကို အခြေခံကာ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ကို လေ့လာထားပါသည်။

ထို့ပြင် ဒေါက်တာယိုဂ်ကူမာဆင်း (Dr. Yogesh Kumar Singh)၏ သုတေသနနည်းပညာ (Research Methodology) စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည့် “သမိုင်းကြောင်းနည်း” (historical method) နှင့် “ဆန်းစစ်လေ့လာနည်း” (survey method) ဟူသော သုတေသနနည်းနာများနှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြမှုသုတေသနနည်း (explanatory research)နှင့် ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်မှုသုတေသနနည်း (correlational research design) တို့ကိုအသုံးပြုထားသည်။ သုတေသနမေးခွန်း (သို့မဟုတ်) သုတေသနပြဿနာများကို အဖြေရှာရာတွင် ဒဗလျူလောရင့်စ်နျူမန် (W.Lawrence Neuman)၏ “လူမှုဆိုင်ရာ သုတေသနနည်းနာများ” (Social Research Method) စာအုပ်မှ “သုတေသန၏ အသုံးဝင်မှုနှင့်ပရိသတ်” (Use and Audience of Research) အရ “အသုံးချသုတေသန”(applied research) ဟူသော သုတေသနအမျိုးအစားကို အသုံးပြု၍ လေ့လာဆန်းစစ်ထားသည်။

မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ) (၂၀၀၉)၏ “စာအရေးအသားစနစ်၏ သဘောလက္ခဏာများနှင့် မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်”၊ ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး (၂၀၁၆)၏ “အရေးရုပ်သွင်ဗေဒ”၊ ကတူးသန်းနိုင် (၂၀၂၂)၏ “မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသား စာပေအရေးအသားစနစ်များ”၊ ပိုင်မာရီယိုအေ (Pie, Mario A) (၁၉၅၄)၏ “ကမ္ဘာ ပေါ်ရှိ အဓိကဘာသာစကားများ” (The World’s Chief Languages)၊ ဝီလီယံအက်စ်ပိုင်ဝမ် (William S.Y.Wang) (၁၉၇၃) ၏ “တရုတ်ဘာသာစကား” (The Chinese Language)၊ ကွန်းမက်စ် ဖလောရီယန် (Coulmas, Florian) (၁၉၉၂) ၏ “ကမ္ဘာ့စာအရေးအသားစနစ်” (The Writing Systems of The World)၊ ကလစ်ဂျော့ဒ် (Cliff Goddard) (၂၀၀၅) ၏ “အရှေ့အာရှနှင့် အရှေ့တောင်အာရှဘာသာ စကားများ” (The Languages Of East and Southeast Asia)၊ ရင့်ဆင်ဘက်မာ (Rint

Sybesma) (၂၀၁၅) ၏ “တရုတ်ဘာသာစကားနှင့် ဘာသာဗေဒဆိုင်ရာ စွယ်စုံကျမ်း” (Encyclopedia Of Chinese Language and Linguistics)၊ ဇန်မင်းဒူ (Zhengming Du) (၂၀၁၅)၏ “တရုတ်ဘာသာစကားကိုရှင်းလင်းခြင်း” (The Chinese Language Demystified) တို့ကို အခြေခံကာ သမိုင်းကြောင်းနည်း (historical method) နှင့်ဆန်းစစ်လေ့လာနည်း (survey method) တို့ကို အသုံးပြု၍ သုတေသနပြဿနာအတွက် ရရှိနိုင်မည့် သုတေသနရလဒ်ကို ပေါ်လွင်အောင် အသေးစိတ်ဆန်းစစ်လေ့လာထားပါသည်။

၄။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်

၄.၁။ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်

တရုတ်စာသည် အရုပ်စာရေးသားနည်းမှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အသံတစ်သံလျှင် အက္ခရာတစ်လုံးစီဖြင့် ညွှန်းဆိုလေ့ရှိသည့်အတွက် အက္ခရာများမှာ များပြားလှသည်။ တရုတ်အက္ခရာပေါင်း ၆၀၀၀၀၀ခန့်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းကြပြီး နေ့စဉ်သုံးအက္ခရာများမှာ အလုံးရေ ၆၀၀၀ခန့်ရှိသည်။ အက္ခရာများပြားလှသည့်အတွက် အသံထွက်မသိပါက အဘိဓာန်တွင် ရှာဖွေနိုင်ရန် စာလုံးဆွဲငင်ပုံနှင့် ဆွဲငင်သည့် အဆင့်အရေအတွက်အလိုက် ရှာဖွေသည့်စနစ်ကို တီထွင်ထားရသည်။

တရုတ်ကြေးခေတ် ဘီစီ၁ရာစုမှ ၁၄ရာစုနှစ်ကြား ရေးထွင်းခဲ့သည့် လိပ်ခွံနှင့်တိရစ္ဆာန်အရိုးပေါ်မှ အရုပ်ပုံသင်္ကေတများမှာ ရှေးအကျဆုံးတရုတ်စာများဟု ယူဆကြသည်။ မူလစာလုံးများသည် ရေးနည်းအဆင့်များသည့်အတွက် မှတ်သားရခက်ခဲခြင်း၊ ရေးသားရန် အချိန်ကြာခြင်းတို့ကြောင့် ခေတ်အဆက်ဆက်ပြင်ဆင်ဆန်းသစ်ခဲ့သည်။ ရှီဟွမ်တီဘုရင်လက်ထက်တွင် တစ်ကြိမ်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီအာဏာရလာပြီးနောက်တွင်လည်း ဆက်လက်ပြင်ဆင်ခဲ့ပြီး ရေးနည်းအဆင့်များ လျှော့ချခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုင်ဝမ်နိုင်ငံတွင် လက်ရေးရှည်ဟုခေါ်သော ရှေးဟောင်းရေးနည်းစနစ်ကို အသုံးပြုပြီး တရုတ်ပြည်မကြီးတွင် လက်ရေးတိုဟုခေါ်သော ဆန်းသစ်ထားသည့် စာရေးနည်းစနစ်ကို အသုံးပြုသည်။

တရုတ်စာ၏ထူးခြားချက်မှာ အပေါ်မှ အောက်၊ လက်ဝဲမှ လက်ယာ၊ လက်ယာမှ လက်ဝဲ ကြိုက်သလို ရေးလေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ အချို့ရှေးဟောင်းလက်ရေးမူ စာအုပ်များတွင် စာကို နောက်ကျောဘက်မှရှေ့ဘက်သို့ ပြောင်းပြန်ရေးသည်ကိုလည်း တွေ့ရတတ်သည်။ ထို့ပြင် ဒေါင်လိုက်ရေးသားသော လက်ရေးမူများကိုလည်း တွေ့နိုင်သည်။ တရုတ်ရှေးဟောင်းခေတ် နောက်ခံဇာတ်ကားများတွင် ဆိုင်းဘုတ်အမည်များကို လက်ယာမှလက်ဝဲသို့ ပြောင်းပြန်ရေးထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ယခုခေတ်တွင် ထိုသို့မရေးတော့ဘဲ နိုင်ငံတကာရေးသည့်အတိုင်း လက်ဝဲမှလက်ယာသို့ ရေးကြသည်။ တရုတ်လူမျိုးစုများသည် ဘာသာစကားအားဖြင့် အနည်းငယ်ကွဲပြားသော်လည်း စာအရေးအသားမှာမူ အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

ကတူးသန်းနိုင် (၂၀၂၂)၏ “မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသားစာပေအရေးအသားစနစ်များ”စာအုပ်တွင် တရုတ်စာ အရေးအသားစနစ်နှင့် ပတ်သက်၍

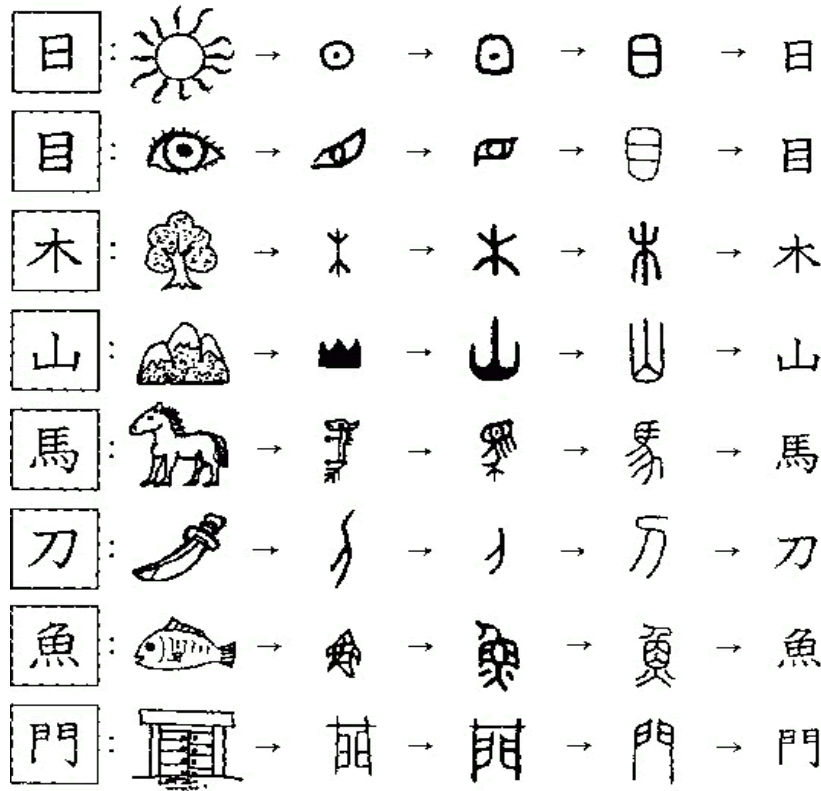
(၁) အရုပ်စာရေးနည်း (pictography)

(၂) အသံပွားနည်း (phonetic extension)

(၃) အနက်ပွားနည်း (semantic extension)

(၄) အသွင်ခွဲယူနည်း (differentiation) ဟူ၍ နည်းလမ်း (၄)မျိုးရှိကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

အရုပ်စာရေးနည်းမှာ ခြပ်ရိရုပ်ဝတ္ထုများကို တိုက်ရိုက်ကိုယ်စားပြု၍ ရေးသားသော ရှေးအကျဆုံး အရုပ်သင်္ကေတရေးနည်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ခြပ်မဲ့အကြောင်းအရာများကိုလည်း အရုပ်စာသင်္ကေတ နှင့် ရေးသားဖော်ပြနိုင်သည်။

No	Mandarin Chinese	Pinyin	Myanmar Translation
1	日	rì	နေ
2	目	mù	မျက်လုံး
3	木	mù	သစ်ပင်
4	山	shān	တောင်
5	馬	mǎ	မြင်း
6	刀	dāo	စာ
7	魚	yú	ငါး
8	門	mén	ဝင်ပေါက်

အသံပွားယူရေးသားနည်းဆိုသည်မှာ မူလအရပ်စာနှင့်အသံဆင်တူသော အရာကိုပါ သင်္ကေတတစ်ခုတည်း ပွားယူသုံးစွဲခြင်း ဖြစ်သည်။

No	Mandarin Chinese	Pinyin	Myanmar Translation
၁	馬	mǎ	မြင်း
၂	魚	yú	ငါး
၃	巴	bā	ဘက်စံကား၊ လက်တွန်းလှည်း
၄	曹	cáo	ချောင်မင်းဆက်၊ စားကျင်း၊ စားခွက်၊ ရေတံလျှောက်

馬 သည် မူလအားဖြင့် မြင်းကို ကိုယ်စားပြုသော သင်္ကေတဖြစ်ပြီး ၎င်းနှင့်အသံထွက်ဆင်တူသော မိခင်ကိုလည်း /mā/ ဟုပင် ဆင့်ပွားရေးသားခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ 魚 သည် မူလအားဖြင့် ငါးကို ကိုယ်စားပြုသော သင်္ကေတဖြစ်ပြီး ၎င်းနှင့်အသံထွက်ဆင်တူသော ငါးမျှားသည်ကိုလည်း /yú/ ဟုပင် ဆင့်ပွား ရေးသားခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ 巴 သည် ဘက်စံစကားကို ကိုယ်စားပြုသော သင်္ကေတဖြစ်ပြီး ၎င်းနှင့်အသံထွက်ဆင်တူသော လက်တွန်းလှည်းနှင့်မေးခွန်းနောက်ဆက်ပစ္စည်းကိုလည်း /bā/ ဟုပင် ဆင့်ပွားရေးသားခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ 曹သည် ချောင်မင်းဆက်ကို ကိုယ်စားပြုသော သင်္ကေတဖြစ်ပြီး ၎င်းနှင့်အသံထွက်ဆင်တူသော စားကျင်း၊ စားခွက်၊ ရေတံလျှောက်ကိုလည်း /cáo/ ဟုပင် ဆင့်ပွား ရေးသားခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ အသံပွားယူရေးသားနည်းကို သံတူရုပ်ပုံအရေးအသားစနစ်ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် သံတူရုပ်ပုံအရေး အသားစနစ်သည် စကားသံကို အခြေမပြုသော အရေးအသားစနစ်မှ စကားသံကို အခြေပြုသော အရေးအသားစနစ်သို့ ကူးပြောင်းတိုးတက်လာသည့် လက္ခဏာရပ် ဖြစ်သည်။

အနက်ပွားယူရေးသားနည်းဆိုသည်မှာ “ဘဝ”ဟူသည့် နာမ်ကို “နေထိုင်သည်”ဟူသည့် ကြိယာအဖြစ် လည်းကောင်း၊ “ပါတီပွဲ”ဟူသည့် နာမ်ကို “ပါတီပွဲကျင်းပသည်”ဟူသည့် ကြိယာအဖြစ် လည်းကောင်း၊ “အစီအစဉ်”ဟူသည့် နာမ်ကို “အစီအစဉ်ဆွဲသည်”ဟူသည့် ကြိယာအဖြစ် လည်းကောင်း သဒ္ဒါအနက်ပြောင်းလဲသုံးစွဲခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။

No	Mandarin Chinese	Pinyin	Myanmar Translation
၁	生活	shēng huó	ဘဝ၊ နေထိုင်သည်
၂	聚会	jù huì	ပါတီပွဲ၊ ပါတီပွဲကျင်းပသည် တွေ့ဆုံပွဲ၊ တွေ့ဆုံသည်
၃	计划	jì huà	အစီအစဉ်၊ အစီအစဉ်ဆွဲသည်

အသွင်ခွဲယူရေးသားနည်းဆိုသည်မှာ အသံပွားယူရေးသားနည်းအရ စကားလုံးနှစ်ခုတွင် အရေးသင်္ကေတတစ်ခုတည်း ဖြစ်နေသည်ကို အရေးသင်္ကေတနှစ်ခုကွဲပြားအောင် ဖန်တီးရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။ သာဓကအားဖြင့် 馬သည် မူလက မြင်းကို ကိုယ်စားပြုသော အရုပ်စာ ဖြစ်သည်။ ၎င်း馬ကိုပင် အသံပွားယူနည်းအရ မိခင်အဖြစ် ရေးသားသုံးစွဲပြန်သည်။ မြင်းနှင့်မိခင် စကားလုံးနှစ်ခုအတွက် 馬ဟူ၍ သင်္ကေတတစ်ခုတည်း ဖြစ်နေသည်။ ဤကဲ့သို့ တူညီနေသည်ကို ကွဲပြားခြားနားစေရန် “အမျိုးသမီး”ဟု အနက်ရသော သင်္ကေတနှင့်ယှဉ်တွဲရေးသားခြင်းဖြင့် မိခင် 妈 ဟူသော အသွင်ကွဲ စကားလုံးတစ်ခုကို ရရှိသည်။ 鱼သည် ငါးကို ကိုယ်စားပြုသော အရုပ်စာ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း 鱼ကိုပင် အသံပွားယူနည်းအရ ငါးမျှားသည်ဟု ရေးသားသုံးစွဲပြန်သည်။ ငါးနှင့်ငါးမျှားသည်ဟူသော စကားလုံး နှစ်ခုအတွက် 鱼ဟူ၍ သင်္ကေတတစ်ခုတည်း ဖြစ်နေသည်။ ဤကဲ့သို့ တူညီနေသည်ကို ကွဲပြားခြားနား စေရန် “ရေ”ဟု အနက်ရသော သင်္ကေတ နှင့်ယှဉ်တွဲရေးသားခြင်းဖြင့် ငါးမျှားသည် 渔ဟူသော အသွင်ကွဲစကားလုံး တစ်ခုကိုရရှိသည်။ 巴 သည် ဘက်စ်ကားကို ကိုယ်စားပြုသော အရုပ်စာဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း 巴ကိုပင် အသံပွားယူနည်းအရ လက်တွန်းလှည်းဟု ရေးသားသုံးစွဲပြန်သည်။ ဘက်စ်ကားနှင့် လက်တွန်းလှည်း ဟူသော စကားလုံးနှစ်ခုအတွက် 巴 ဟူသော သင်္ကေတတစ်ခုတည်း ဖြစ်နေသည်။ ဤကဲ့သို့ တူညီနေသည်ကို ကွဲပြားခြားနားစေရန် “လက်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော သင်္ကေတနှင့်ယှဉ်တွဲ ရေးသားခြင်း ဖြင့် လက်တွန်းလှည်း 把 ဟူသော အသွင်ကွဲစကားလုံးတစ်ခုကို ရရှိသည်။

No	Mandarin Chinese	Pinyin	Myanmar Translation
၁	馬	mǎ	မြင်း
၂	鱼	yú	ငါး
၃	巴	bā	ဘက်စ်ကား၊ လက်တွန်းလှည်း

တရုတ်စာအရေးအသားတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် စကားလုံးတစ်ခုလျှင် အရေးပုံသဏ္ဌာန်တစ်ခုစီ သတ်မှတ်သဖြင့် လူတစ်ယောက်သည် အခြေခံအဆင့်၌ စကားလုံးအက္ခရာပေါင်း ၁၅၀၀ခန့် မှတ်သားရသည်။ ပညာတတ်အဆင့်ဖြစ်လျှင် စကားလုံးအက္ခရာပေါင်း ၄၀၀၀ မှ ၅၀၀၀ အထိ မှတ်သားရသည်။ အဘိဓာန်များတွင်မူ အရေးသင်္ကေတပေါင်း ၅၀၀၀ထိ တွေ့နိုင်သည်။ တရုတ်စာသည် ခေတ်ဦးကာလ အရိုးအခွံအရေးအသားမှစ၍ ယနေ့ခေတ်အထိ အရေးအသား စနစ်တည်ဆောက်ပုံ တစ်စုံတစ်ရာ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိပေ။ ရုပ်ပုံ၊ စာလုံးသင်္ကေတတို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်သာ ခေတ်အလိုက် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။

တရုတ်စာအရေးအသားကိုပင် ရှေးခေတ်ဂျပန်နှင့် ကိုရီးယားတို့က မွေးစားယူငင်၍ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဂျပန်တို့က ကတကန (Katakana)၊ ဟီရဂန (Hiragana) ဟူသော ကိုယ်ပိုင်ဝဏ္ဏ စာလုံးတို့ကို ဖန်တီးခဲ့ကြသော်လည်း ရှေးတရုတ်စာလုံးများဖြစ်သော ခန်ဂျီ (Kanji) ကိုလည်း ယနေ့အချိန်အထိ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ ကိုရီးယားတို့မှာ ၁၅ရာစုခန့်

တွင် တရုတ်စာအရေး အသားကို လုံးဝစွန့်လွှတ်၍ ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော စကားသံ သွင်ပြင်အရေး အသားစနစ်ကို တီထွင်အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။

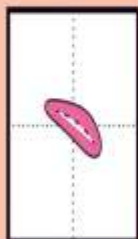
ခေတ်ဦးကာလ တရုတ်စာအရေးအသားတို့တွင် အရုပ်စာအရေးအသား၊ သဘောပြစာ အရေးအသားနှင့် ဘာသာဗေဒအစိတ်အပိုင်းတို့ ရောထွေးနေသည်။ ခေတ်သစ်မန်ဒရင်းတရုတ် (Mandarin Chinese) ၏ အရေးအသားစနစ်ကို လေ့လာကြည့်လျှင် စုတ်ချက် (bi hua) (၂၈)ချက်တို့ကို အခြေခံ၍ ရေးသားလေ့ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ထိုစုတ်ချက်အရေးအသားကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူစေရန်အတွက် ၁၉၅၇ခုနှစ်တွင် ဖင်းရင်း (pīn yīn) ကို တီထွင်ခဲ့ကြသည်။ တိကျသော အသံစနစ်တစ်ခုဖြစ်ရန်၊ ပေကျင်းဘာသာစကားအသံထွက်ပုံစံကို မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တီထွင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ စုတ်ချက်(၂၈)ချက်ကို အခြေပြု၍ တရုတ်စာကို ရေးသားလျက်ရှိပြီး ဖင်းရင်း(pīnyīn) အသံထွက် ဖြင့် ပြောဆိုလျက် ရှိကြသည်။

笔画

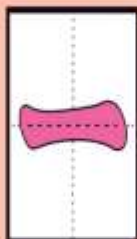

BusyMat
www.busymatag.com

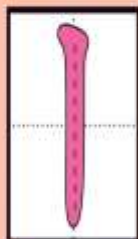
diǎn
点

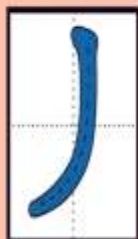
héng
横

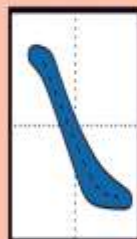
shù
竖

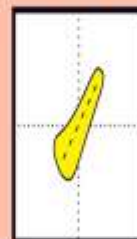
piē
撇

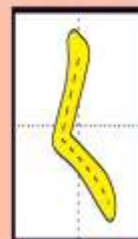
nà
捺

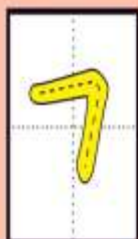
tí
提

piē diǎn
撇点

héng zhé
横折

héng zhé wān gōu
横折弯钩

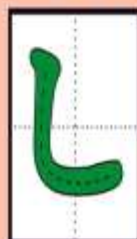
héng zhé tí
横折提

héng zhé gōu
横折钩

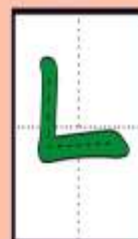
shù wān
竖弯

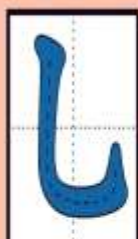
shù zhé zhé gōu
竖折折钩

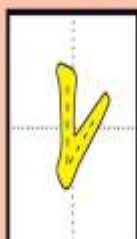
shù zhé
竖折

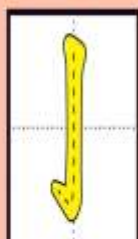
shù wān gōu
竖弯钩

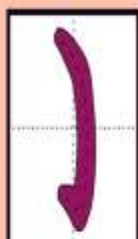
shù tí
竖提

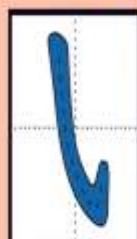
shù gōu
竖钩

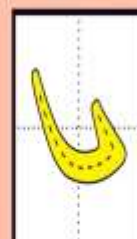
wān gōu
弯钩

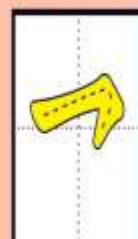
xié gōu
斜钩

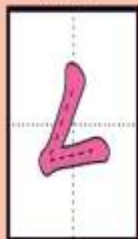
wò gōu
卧钩

héng gōu
横钩

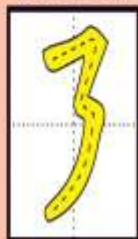
piē zhé
撇折

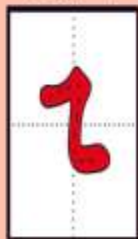
héng piē
横撇

héng zhé zhé piē
横折折撇

héng zhé wān
横折弯

héng zhé zhé zhé gōu
横折折折钩

héng piē wān gōu
横撇弯钩

shù zhé piē
竖折撇

Appendix 1 : Summary of All Strokes

Strokes	Name	Example characters
一	Horizontal	一 二 三
丨	Vertical	上 十 耳
丶	Left dot & Right dot	下 少 头
ノ	Left Falling	八 天
㇏	Right Falling	八 人 尺
㇏	Upwards	虫 把 冰
㇏	Horizontal Hook	你 宝
㇏	Vertical Hook	小 水 可
㇏	Curve Hook	了 狗
㇏	Slanted Hook	我
㇏	Lying Down Hook	心
㇏	Turning Hook	儿 巴
㇏	Horizontal Bend	口 中 五
㇏	Fishing Rod	力 门 月

Strokes	Name	Example characters
㇏	The Fisherman	马 鸟 弟
㇏	Lighting	专
㇏	High Jump	又 子 水
㇏	Skateboarding	及 这 延
㇏	Butterfly	队 那
㇏	The Archer	乃
㇏	Dropping Tail	四 西
㇏	Lunge	朵
㇏	Snake	几 忆
㇏	Flying Bird	飞 风 气
㇏	Couch Reading	山 牙
㇏	Kicking a Football	长 比
㇏	Arm Muscle	去 东
㇏	Open scissor	女

၅။ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းတွင် တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ဘာသာဗေဒပညာရပ်ခွဲ အရေးရပ်သွင်ရှုထောင့်က လေ့လာဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။ တရုတ်ဘာသာအရေးအသားမှာ အများအားဖြင့် အတူတူဖြစ်သော်လည်း စကားပြောဆိုရာတွင်မူ ဒေသအလိုက်၊ နိုင်ငံအလိုက် ကွဲပြားခြားနားမှုများရှိသည်။ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ကို လေ့လာကြည့်လျှင် ကမ္ဘာ့စာအရေးအသား စနစ်(၂)မျိုးရှိသည့်အနက် စကားသံကို အခြေမပြုသော လိုဂိုဂရပ်ဖစ်ခေါ် အမှတ်လက္ခဏာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်သည်။

အမှတ်လက္ခဏာအရေးအသားစနစ်တွင် အရေးသင်္ကေတအဖြစ် အသုံးပြုသော အမှတ်လက္ခဏာတစ်ခုသည် စကားလုံးတစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အမှတ်လက္ခဏာအရေးအသားစနစ်သည် သဘောပြော အရေးအသားစနစ်မှ ဆင်းသက်လာပြီး အမှတ်လက္ခဏာအဖြစ် အသုံးပြုသော အရေးအသားများသည် ရုပ်ပုံများမှ ဆင်းသက်လာသည်။ မူလက ရုပ်ပုံအရေးအသားများသည် တိုးတက်လာသောအခါ မူလရုပ်ပုံ ကွယ်ပျောက်၍ အမှတ်လက္ခဏာသဘောသက်ရောက်လာသည်။ အမှတ်လက္ခဏာအရေးအသားတွင် အမှတ်လက္ခဏာတစ်ခုသည် ဘာသာစကား၏အဓိပ္ပာယ်ရှိသည့် အသေးဆုံးအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ရုပ်ရင်းတစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ကို ရုပ်ရင်းအရေးအသားစနစ်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

ထို့ပြင် စကားသံကို အခြေမပြုသည့် အရေးအသားစနစ်များသည် မူလက စကားသံအပေါ် အခြေမပြုခဲ့သော်လည်း အရေးအသားကို ဘာသာစကားနှင့်တွဲသုံးခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် နောက်ပိုင်း၌ စကားသံ များနှင့်တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဆက်သွယ်မှုရှိလာသည်။ ဤကဲ့သို့ပင် ခေတ်သစ်မန်ဒရင်းတရုတ် (Mandarin Chinese)အရေးအသားကို လေ့လာကြည့်လျှင် စုတ်ချက် (၂၈)ချက်ဟူသော သင်္ကေတတို့ကို အခြေပြု၍ ရေးသားလေ့ရှိကြောင်း၊ ထိုတရုတ်စာအရေးအသားကို ဖင်းရင်း (pīn yīn) အသံထွက်ဖြင့် ပြောဆိုလေ့ရှိကြကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။ တရုတ်စာအရေးအသား စနစ်၏ သဘောသဘာဝတို့ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည့်အတွက် မိမိတင်ပြခဲ့သော သုတေသန ပြဿနာနှင့် သုတေသနမေးခွန်း (သို့မဟုတ်) အဆိုကြမ်းတို့သည် ထပ်တူကျနေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ တရုတ်စာအရေးအသား စနစ်၏သဘောသဘာဝတို့ကို လေ့လာသိရှိပြီး လက်တွေ့အသုံးချ နိုင်ခြင်းဟူသည့် သုတေသနအကျိုး သက်ရောက်မှုနှင့်သုတေသနရလဒ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်စာအရေးအသား စနစ်ကိုကောင်းစွာ သိရှိနားလည်ပြီး ပြန်လည်အသုံးချနိုင်ရေးဟူသော သုတေသနရည်ရွယ်ချက်ကို ရုပ်လုံးကြွလာ စေမည်ဟု သုံးသပ်မိပါသည်။

နိဂုံး

စာအရေးအသားစနစ်တစ်ရပ် ပုံပေါ်လာအောင် တီထွင်ဖန်တီးခြင်းသည် လွယ်ကူသည့် ကိစ္စမဟုတ်ပေ။ ထိုသို့ မလွယ်ကူကြောင်းကိုလည်း ကမ္ဘာပေါ်တွင် စာအရေးအသားစနစ်မရှိသေးသည့် ဘာသာစကားများက သက်သေပြနေပါသည်။ အရေးအသားစနစ်တစ်ရပ် တီထွင်ဖန်တီးရသည်မှာ

လွယ်လွယ်ကူကူ ဖန်တီးရသည့် ကိစ္စမျိုးမဟုတ်ဘဲ နှစ်ကာလကြာရှည်စွာ ဇွဲလုံ့လဖြင့် ကြိုးစား အားထုတ်မှသာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်သော ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ တရုတ်လူမျိုးများသည်လည်း တရုတ်စာအရေးအသားစနစ် ဖြစ်ထွန်းလာစေရေးအတွက် နှစ်ကာလကြာရှည်စွာ ကြိုးစား အားထုတ် ကြရသည်မှာ မလွဲမသွေပင် ဖြစ်ပါသည်။

တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်ကို ဖန်တီးရာတွင် အဆင့်ဆင့်လေ့လာဆည်းပူးပြီးမှ ခိုင်မာသော အုတ်မြစ်ကို တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ထိုသို့ ခိုင်မာသော အုတ်မြစ်ကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် အစဉ်အလာကြီးမား၍ ကမ္ဘာက လေးစား အသိအမှတ် ပြုရသော တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်အဆောက်အအုံကြီးသည် ခမ်းနားထည်ဝါစွာ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်၏သဘောသဘာဝတို့ကို ဤစာတမ်းတွင် တတ်စွမ်း သမျှ ပြုစုတင်ပြထားပါသည်။ တရုတ်စာအရေးအသားစနစ်များအနက် မန်ဒရင်းတရုတ် (Mandarin Chinese) အပြင် ရိုးရာတရုတ် (Traditional Chinese) အရေးအသားစနစ်များကို ဆက်လက်၍ သုတေသန ပြုလေ့လာနိုင်ပါ သည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

ခင်မင်၊မောင် (ခန့်ဖြူ)။ (၂၀၀၉)။ **စာအရေးအသားစနစ်၏သဘောသဘာဝများနှင့်မြန်မာစာအရေး အသားစနစ်**။ ဘာသာ အမြင် စာပေအမြင်။ ရန်ကုန်၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်။

သန်းနိုင်၊ ကတူး။ (၂၀၂၂)။ **မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသားစာပေအရေးအသားစနစ်များ**။ ရန်ကုန်၊ Myanmar Heritage Publications.

အောင်မြင့်ဦး။ (၂၀၀၁)။ **မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်ဖြစ်ထွန်းလာပုံ**။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စိန်ရတုခန်းမတွင် ကျင်းပသည့် မြန်မာနိုင်ငံဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့ပထမအကြိမ်သုတေသန စာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ တင်သွင်းဖတ်ကြားသည့် စာတမ်း။

အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၀)။ **ပုဂံခေတ်မြန်မာစာအရေးအသားစနစ်**။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာပါရဂူဘွဲ့အတွက် တင်သွင်းသော ကျမ်း။

အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၁၀)။ **ဘာသာစကားသုတေသန**။ ရန်ကုန်၊ ဓူဝံစာအုပ်တိုက်။

အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၁၆)။ **အရေးရှပ်သွင်ဗေဒ**။ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Cliff Goddard. (2005). The Languages of East and Southeast Asia. Oxford University Press.

Coulmas, Florian. (1992). The Writing Systems of the World. Cambridge University Press.

Hongyan Dong. (2021). A History of the Chinese Language. Published by Routledge.

Pic, Mario A. (1954). The World's Chief Languages. (3rd ed). London: George Allen and Unwin Ltd.

Rint Sybesma. (2015). Encyclopedia Of Chinese Language and Linguistics. Leiden University.

William S.Y Wang. (1973). The Chinese Language. San Francisco, W.H.Freeman and Company.

Zhengming Du. (2015). The Chinese Language Demystified. Cambridge, Cambridge Scholars.